

Вяра

01.08 по еретическия, †19 юли по църковния календар - Св. преподобна Макрина. Св. преподобни Дий Чудотворец

Житие на преподобната наша майка Макрина († 380 г.)

Света Макрина се родила в Кападокия при царуването на Константин Велики. Родителите се казвали Василий и Емилия. Тя била първото им дете и била най-голямата сестра на Василий Велики, Григорий Нисски и на другите братя и сестри. Честните родители имали общо десет деца: четирима сина и шест дъщери. На тази първа дъщеря, преди раждането, по Божие откровение, получено от майка ѝ по време на сън, било дадено името Текла. Преди самото раждане майката заспала и видяла в съня

си, че носи на ръце още нероденото дете. И се приближил някакъв светъл и честен мъж, погледнал ласкаво към детето и три пъти го назовал Текла, давайки да се разбере, че това дете ще бъде подражателка на целомъдрения живот на света първомъченица Текла и доброволна безкръвна мъченица.

Като се събудила след това видение, Емилия родила детето и го нарекла Текла. Но домашните и роднините казали, че е по-добре да я нарекат Макрина, на името на баба по бащина линия, света Макрина, която при царуването на Максимиан Галерий била подложена заедно с мъжа си на гонение заради

Христа и седем години се скитала в пустините, търпейки крайна нужда, докато гонението престанало. И така, новородената имала двойно име: Текла - по откровение, Макрина - според наименованието (от родителите). И не напразно. Тя унаследила богоугодния живот и от двете Божии угодници, пламтейки в сърцето си така, както и те, с пламенна любов към Бога. Навикът да я наричат Макрина дотолкова се затвърдил сред хората, че някои дори не знаели първото ѝ име и все я наричали с другото. Вярваме, че с тези две имена е записана на небето, в книгата на живота, тази невеста Христова.

Отгледали момичето и когато детето поотраснало, майка започнала да я възпитава и да я учи да чете и да пише, като започнала не с езическите басни (както обикновено правели това другите майки) и не със съчиненията на поетите, в които има много недостойни за девическия слух неща. Тя избирала от книгата Премъдрост Солмонова и от псалмите на Давид или от другите книги на божественото Писание подходящи стихове, такива, които включвали в себе си или молитви и славословия към Бога, или добри нравоучения. Момичето се учело успешно. То било способно; на устата си имало постоянно слова от книгите и молитвено пение през всяко време на деня: ставало ли от постелята, или се заемало с някаква работа, сядало да обядва или ставало от масата, на пладне и вечер то не пропускало пеенето на псалми, а като отивало да спи, казвало полагащата се молитва. То било научено от майка си и на ръкоделие, подходящо за девица. Не му позволявали да прекарва времето в безделие и детски игри, но постоянно се занимавало или с четене на книги, или с ръкоделие.

Когато девойката навършила дванадесет години, тя се оказала толкова красива, че в цялата страна нямало подобна девойка. Дори художниците не могли да изобразят красотата

на лицето ѝ. Затова много богати и знатни хора обезпокоявали с молби баща ѝ, като всеки искал да ожени сина си за нея.

Бащата на Макрина, като благоразумен човек, избрал от всички един юноша, отличаващ се сред другите не само със знатния си произход, но и с разум и добронравие, и сгодил за него прекрасната си дъщеря Макрина; но отложил сватбата, докато девойката порасне и достигне брачна възраст. Юношата чакал и успешно се занимавал с науки. Но Бог, Който устройва всичко премъдро, по Свой промисъл прекратил временния му живот и го пренесъл във вечния живот. Тогава блажената девица, която от млади години се отличавала с разум на старица, решила твърдо да не се омъжва за никого, но да запази в чистота девството си до края на живота си. Много младежи умолявали Макрина да се омъжи, а и родителите и сродниците я уговаряли да встъпи в брак; но тя, разсъдлива не за годините си, сякаш не била млада, а по-скоро старица, според своето благоразумие и разсъдителност отговаряла:

- Не е добре девойка, сгодена за един годеник, да се омъжи за друг и незаконно да престъпва веднъж извършения годеж. Нали според естествения закон съпружеството трябва да бъде едно, както е едно раждането и една смъртта, а този, за когото съм сгодена и когото наричат умрял, не е умрял - вярвам в надеждата на възкресението, а е жив и само е заминал далеч в друга страна до времето на общото възкресение. Не са малки грехът и позорът за съпругата, ако тя, след като съпругът ѝ излезе някъде, не запази съпружеската вярност, а се съедини с друг.

Така отговаряла благоразумната девица Макрина на всеки, който говорел за брак и я съветвал да се омъжи, и пазела себе с в непорочно девство. Тя била постоянно при майка си като при бдителен страж на живота, служела усърдно, със

смирение, като не се срамувала и от тези работи, които вършели робините, но работела всякаква работа заедно с тях, като че ли била една от робините. Особено след като баща ѝ заминал при Господа, тя станала за овдовялата си майка неотстъпна прислужница и утешителка във всичките печали и скърби. Тя се грижела усърдно за целия дом, а като най-голяма, била учителка и наставница, като втора майка, за всички останали свои братя и сестри, и особено за последния брат Петър, който се родил по време на смъртта на баща ѝ: когато той се появил на бял свят от утробата на майка си, бащата си заминал от света. Света Макрина сама научила този най-малък брат да чете и да пише, възпитала го на благоразумие и добронравие, научила го на целомъдрен живот и по-късно той станал светител, не последен сред Божиите угодници.

Когато брат ѝ Василий, който се родил след нея, се завърнал у дома след много години учение в различни страни и започнал поради младостта си да се гордее със своята ученост, света Макрина с кротките си и боговдъхновени беседи скоро го довела до такова смирение, че той бързо презрял всичко житейско и избрал за себе си монашеския живот. Тази истинска Христова рабиня със своите душеполезни беседи обърнала към Божиата любов и към чистия живот и друг, помлад брат, на име Невкратий. Като оставил всичко, Невкратий отишъл в пустинята, където, служейки на престарелите пустинници, завършил живота си още в младите си години.

По увещание на тази благоразумна девица и майка, блажената Емилия, след като омъжила останалите си дъщери и след като пуснала на свобода робите и робините си, оставила тревогите и грижите на този суетен свят и постъпила в девически манастир, така че и двете - и майката, и дъщерята, станали Христови невесты, като приели върху себе си монашеския образ. И някои от робините поискали заедно с тях

да се отрекат от света и да постъпят в манастир, и всичко при тях било общо: обща келия, обща маса, общи дрехи. Всичко нужно за живота при тях било поравно. Те служели на Господа единомушно, в смирение, кротост и любов и в тях нямало нито гняв, нито завист, нито ненавист, нито презрение, нищо такова, което не би било угодно на Бога. Те били съвсем чужди на суетните желания и на тщеславието. Тяхната слава била в това, че никой не ги познавал, тяхното богатство - в нищетата, тяхната храна - въздържанието. Като отърсили от тялото, като прах, всичко земно, те устремили целия си ум само към Бога и усърдно се молели, пеели псалми и четели книги ден и нощ. Богомислието и молитвата били тяхното единствено постоянно дело и отдых от труда, а грижата и трудовете за нуждите на тялото считали за нещо маловажно и дребно, а не за истинска работа.

Кой може да опише богоугодния им живот, протичал в постнически подвизи, с които те се уподобявали на ангелите? Те били като че средостение между ангелите и хората, като превъзхождали телесните хора и били равни на ангелите с чистотата и въздържанието си.

Не били равни на ангелите само по това, че имали тяло, а ангелите са безтелесни. И ако някой би ги сравнил с ангелите, не би сгрешил. Наистина, облечени в тяло, те подражавали на безтелесните, като с боголюбивите си сърца предстояли заедно с тях на небето пред Бога. Такова житие водели те не малко време, а до самата старост и до смъртта си.

Когато преподобна Емилия, вече на преклонна възраст, се приближавала към блажената си кончина и силите я напуснали, при нея дошъл последният ѝ син - Петър, който водел богоугоден живот и заедно със света Макрина се грижел за майка си по време на боледуването. А при самото разделяне с тялото от двете страни на постелята на умиращата седели

децата ѝ Макрина и Петър и назовавали по имена останалите братя и сестри, а тя на всички, като съкровище, оставяла своето майчино благословение. После, като поставила едната си ръка върху Макрина, а другата - върху Петър, тя каза, обръщайки се към Господа:

- На Тебе, Господи, отдавам начатък и десятък от плодовете на моята утроба: начатъкът е първородната ми дъщеря, а десятък - този последен син! Във Ветхия Завет Ти си заповядал да Ти принасят начатък и десятък от плодовете. Нека те Ти бъдат благоприятна жертва и нека слезе върху тях Твоята благодат.

С тези думи тя предала святата си душа в Божиите ръце. Децата погребали с чест майка си, като положила тялото в гроба на своя баща, при мощите на нейния съпруг: така се разпоредила тя преди смъртта си. Известно време след това свети Василий Велики бил ръкоположен за архиепископ на Кесария Кападокийска и посветил в свещенически сан своя брат Григорий (наричан Нисийски), а също поканил при себе си и другия си брат - Петър, и го причислил към църковния клир. Като разбрала това, света Макрина се зарадвала в душата си. След девет години тя отново чула за свети Василий (но този път), че се е преставил в Господа и горчиво се опечалила, скърбейки не толкова за смъртта на родния брат, колкото за това, че е угаснало такова светило на Църквата и е паднал такъв стълб на благочестието. После наближило времето на заминаването при Бога и на самата света Макрина. За честното ѝ преставяне свети Григорий, епископ Нисийски, неин брат, пише следното:

Девет месеца след кончината на Василий в Антиохия беше свикан събор на епископите, на който бях и аз. След събора реших да посетя и да видя нашата сестра Макрина. С нея не бяхме се виждали отдавна - пречеа многото беди и

неприятности, на които бях подложен, гонен навсякъде от арианите. И така аз се отправих към нея. Когато бях изминал по-голямото разстояние и вече се приближавах до крайната си цел, един ден преди пристигането при сестра ми, през нощта, по време на сън, получих следното видение. Привидя ми се, че нося на ръцете си мъченически мощи, от които, като от светло огледало, поставено срещу слънцето, излизаха светли лъчи така, че очите ми не можеха да гледат този ярък блясък. Това видение се повтори три пъти за една нощ и аз не можех да го разбера, а в душата ми имаше някаква печал. И аз се отправих на път, очаквайки как ще се сбъдне този сън. Когато вече бях близо до мястото, където блажената Макрина водеше ангелски и небесен живот, и когато мнозина излязоха на пътя да ме посрещнат и ме поздравяваха почтително, аз попитах един от познатите за сестра ми Макрина. Казаха ми, че е тежко болна. Аз побързах, като скърбях в душата си. Като пристигнах в обителта, отначало отидох в църквата, където всички монахини ни очакваха. След молитвата и благословението видях, че сред монахините отсъства тяхната игумения, моята сестра Макрина, и ми стана тежко на сърцето. Отидох в килията ѝ и я намерих тежко болна, лежаща не на легло, а на земята, на дъска, покрита с дрипа. Като ме видя да влизам през вратата, тя се поклони и падна на ръце. Не можеше да стане, но доколкото можеше да се поклони от постелята, ми отдаде поклон, а аз бързо я вдигнах и я поставих на същото място и със сълзи я целувах. А тя протегна ръце към Бога и каза:

- Благодаря Ти, Владико, Боже мой за това, че ми оказа и това благодеяние и изпълни моето желание: изпрати Своя слуга да посети рабинята Ти.

После тя започна да разговаря с мен, като прикриваше болестта си. Тя не искаше да опечали душата ми, затова само от време на време слабо простенваше, като се стараеше по

някакъв начин да удържи честите охкания и гледаше към нас със спокойно лице. Като водехме сериозен разговор, тя спомена Василий Велики. При това ми стана тъжно на душата и аз не можах да се удържа. Тя, като видя горчивите ми сълзи, престана да говори за Василий и започна (разговор) за друго. Започна да говори за чудния Божи Промисъл и за Неговата грижа, за бъдещия век, за това, защо е създаден човекът и как е станал смъртен, как чрез временната смърт преминава във вечен живот. Говореше и други боговдъхновени речи, като доставяше на нас голяма полза, а на душата си - радост. Тя беше изпълнена с Дух Свети, благодатта течеше от устата ѝ като от някакъв извор и целият ѝ ум беше зает с небесното. Като завърши разговора, тя ми каза:

- Време ти е, отче, да отдъхнеш малко от дългия път и да подкрепиш тялото си с храна.

Макар че не исках да я напусна и да прекратя приятния разговор, в който наистина намирах покой за душата си, не се осмелих да не я послушам, щом тя желае така; и си тръгнах от там. Бяха ни приготвили много красиво място за почивка под сянката на дърветата в близката градина, но нищо не ме радваше; сърцето ми страдаше. Виждах, че сестра ми е близо до смъртта и чаках да се сбъдне моето съновидение, което, както вече разбирах, започваше да се изпълнява, и което тълкувах за себе си така: мъченическите мощи означаваха сестра ми Макрина, която наистина, изтощавайки себе си в продължение на толкова години с постнически подвизи заради любовта си към Бога, беше умъртвила тялото си като мъченица и беше напълно умряла за греха; светлите лъчи, излизащи от мощите, означаваха обитаващата в нея благодат на Светия Дух.

По време на тези мои печални размисли, блажената, като узна това с духа си, изпрати да ми кажат, че болестта я

напуска и ѝ е станало по-леко. Тя направи това, за да не скърбя и да не губя надежда за нейното оздравяване. Все пак с това тя ме утеши, като говореше иносказателно не за телесното, а за душевното си здраве. Тогава, като се зарадвах на тази добра новина, се нахраних и малко поспях. След това пак отидох при нея и тя отново започна душеполезна беседа, като си спомняше всички благодеяния, оказани на нея и на цялото ни семейство; принасяше за тях дълбока благодарност на Бога. А аз слушах и се наслаждавах на думите ѝ, като мислех в себе си: “ех, да можеше този ден да бъде по-дълъг, за да се наслаждавам повече на думите ѝ!” Денят вече клонеше към вечер и времето ни призоваваше към вечерна служба в църквата. Болната ни отпрати, а самата тя започна усърдно да се моли на Бога.

Когато на следващия ден отидох при нея, видях, че тя вече умира. Видях, че телесните сили я напускат и много се натъжих. Тя усети моята тъга и започна да ме утешава с различни боговдъхновени слова и душеполезни разкази, а самата тя беше пълна с духовна радост. В нея нямаше нито страх от смъртта, нито дори някакво смущение, а единствено и само надежда на Бога. Към пладне тя още повече остана без сили, престана да разговаря с нас, а започна да беседва в молитва с Бога, като простираше ръцете си към Него. Тя се молеше с толкова тих глас, че ние едва я чувахме. Доловихме следните думи от молитвата:

- Ти, Владико, Си отстранил от нас страха от смъртта, Ти Си направил така, че краят на този временен живот да става за нас начало на по-добрия вечен живот. Ти не за дълго успокояваш телата ни със съня на смъртта и отново ще ги пробудиш с последната тръба. Ти поверяваш на земята като съкровище нашето тленно тяло, създадено от Твоите ръце; и това, което ѝ даваш, отново ще изискаш от нея, като преобразиш смъртното и неблаголепното в безсмъртно и

благолепно. Ти Си ни избавил от проклятието и греха. Ти потъпка главата на змията и измъкна от нейната паст погълнатия човек. Ти разби вратите на ада и като покори силата на този, който властваше над смъртта, откри за нас пътя към възкресението. Ти даде знамение на боящите се от Тебе - Твоя свят кръст, за утвърждаване и запазване на нашия живот. Боже Вечни, на Когото съм се посветила от майчината си утроба, Когото съм възлюбила с цялата сила на душата си и на Когото от младостта си съм отдала душата и тялото си! Изпрати ми светъл ангел, за да ме отведе в място светло и прохладно, където е водата на покоя и лоното на светите отци! Ти, Който Си отстранил огненото оръжие, преграждащо входа за рая пред разпънатия заедно с Тебе и поверил се на Твоето милосърдие разбойник, спомни си и за мен, Твоята рабиня, в Твоето царство: нали и аз се разпънах заедно с Теб, като приковах с Твоя страх тялото си и винаги изпълнявах Твоите заповеди. Нека страшната пропаст не ме отдели от Твоите избраници и завистникът нека не ме спира на пътя, нека не бъдат пред очите Ти моите грехове, които поради природната ни слабост съм извършила пред Тебе с дума, с дело или с помисъл! Прости ми, защото имаш власт да прощаваш греховете! Погрижи се за моята душа така, че тя, като се освободи от тялото, да се яви пред Тебе непорочна, без грях и сквернота. Нека тя бъде като тамян пред Твоето лице.

С тези думи блажената прекръсти очите, устата и сърцето си и с молитва предаде душата си в Божиите ръце. Изглеждаше, че тя е заспала обикновен сън: очите ѝ бяха затворени, устата - затворена, ръцете лежаха както трябва върху гърдите; цялото тяло беше толкова добре облечено, че нямаше никаква нужда да бъде обличано от човешки ръце. А аз я гледах и горчиво плачех. Също и монахините, които досега сдържаха сълзите си, защото се бояха да не обезпокоят с плача си духовната си майка и таяха вътре в себе си сърдечната си болка, когато

видяха, че тя е вече бездиханна, в същия миг силно заплакаха и горчиво се разридаха. Трудно би могло да бъдат уговорени да престанат да плачат и да започнат обичайното пеене и молитва.

След това ги помолих да излязат за малко от стаята и останах при починалата заедно с няколко монахини, които бяха най-близо до нея през живота ѝ и ѝ бяха служили. Сред тях имаше една монахиня, на име Вестиана. Тя произлизала от сенаторски род, омъжила се, но не живяла дълго с мъжа си, защото той скоро се преселил от този живот, а тя, като овдовяла, не пожелала да встъпи в друг брак, но като презрела славата, богатството, красотата и наслажденията на този свят, отишла при блажената Макрина, намерила в нейно лице нежна пазителка на вдовството си и пребивавала при нея много години, като се подвизавала успешно в монашеския живот. Аз казах на Вестиана:

- Сега това мъртво девическо тяло трябва да се облече в чисти дрехи.

А Вестиана се обърна с въпрос към друга монахиня, Лампадия:

- Как се разпорежи нашата духовна майка за своето погребение?

А Лампадия, като се просълзи, ми каза:

- Кончината на нашата преподобна майка бе украсена от чистия живот, а телесно украшение, както през временния си живот не е искала, така и за погребението си не е приготвила. Ето власеницата, простото расо, старото наметало и забрадката за главата ѝ, ето скъсаните сандали - това е цялото ѝ богатство и нищо никъде не е скрито, нито в сандъка, нито в ризницата. Тя имаше само една ризница и едно съкровище -

небесната обител, там тя вложи всичко свое, а на земята не остави нищо.

Тогава казах на тези монахини:

- Аз нося със себе си моето ново облекло, което съм приготвил за моето погребение. Ще бъде ли угодно, ако я облечем в него?

Монахините ми отговориха:

- Дори и да беше жива, не би отхвърлила твоя подарък, защото тя те уважаваше и обичаше: уважаваше те като светител и те обичаше като сродник, а и изобщо това, което принадлежи на брата, не е чуждо за сестрата.

Тогава изпратих да вземат погребалното ми облекло и наредих на Вестиана и Лампадия да облекат покойницата в него.

Вестиана, като обличаше честното тяло на света Макрина, свали от шията железен кръст и пръстен, също железен, на който беше изобразен кръст, и ми каза:

- Ето какво украшение носеше на шията си Христовта невеста!

Тогава взех пръстена, а на Вестиана дадох кръста. При това тя ми каза:

- Отче, ти избра добрата част. В този пръстен има частица от животворящото дърво на честния Господен кръст.

После ми каза:

- Отче, ето виж още едно чудно нещо!

И като откри малко гърдите на починалата, ми показва белег върху тялото от някогашна рана и ми разказа това, което сама

е чула лично от нея:

- Когато блажената живеела още при майка си, на това място се появила мъчителна и неизлечима бучка. Тя трябвало да се изреже, за което било необходимо да прибегнат към помощта на опитни лекари. Иначе тя можела да се разнесе по цялото тяло, да засегне сърцето и да причини смърт. Майка ѝ я убеждавала да покаже тази бучка на лекарите и да се лекува при тях, като казвала, че лекарското изкуство е дадено от Бога за излекуване на хората. А на нея ѝ било много трудно да позволи на мъж да гледа разголената гърда и да се докосне до нея и тя решила, че е по-добре да търпи тежката болка и дори да умре, отколкото да се показва на лекарите.

Една вечер, след като се погрижила за майка си, както било обичайно, та отишла в молитвената стая и като се затворила, прекарала там цялата нощ в молитва, като правела земни поклони и оросявала земята със сълзи, молейки изцеление от Самия Бог, истинския Лекар на душата и тялото. После, като взела шепа пръст, навлажнена с нейните сълзи, тя я допряла до болното място. На следващия ден майка ѝ, като се тревожела за нея, отново настоятелно я молела да позволи на лекарите да я лекуват. Но тя възразила:

- Майко, ще ми стигне, ако ти сложиш ръката си върху подутината и я прекръстиш.

И когато майката, като пъхнала ръката си под дрехата и прекръстила болното място, го опипала, не намерила бучката. С Божията сила тя оздравяла и раната и болката изчезнали. Останал само мъничък белег на това място в памет на Божието чудо.

Това разказала Вестиана, а свети Григорий го записал. Той описал подробно и погребението ѝ, а ние за краткост ще кажем следното. Мъртвото лице на света Макрина било

толкова красиво, че сияело с някакви чудни лъчи. На погребението се стекли много хора. Те не били поканени от никого, а били събрани от Бога. Всички плачели с глас. Хората много се притискали, като се опитвали да се докоснат до раката с мощите на светицата и поради теснотата донесли мощите до гроба с голям труд. Положили я в гроба на родителите ѝ, до мощите на нейната майка: така наредила тя, за да почиват заедно телата на тези, които прекарвали живота си заедно. От чудесата ѝ свети Григорий, неин брат и автор на житието, споменава само това, при което преподобната, още приживе, излекувала едно момиче, което било сляпо с едното око (то имало перде на окото), като целунала момичето по болното око: от целувката на нейните свети устни пердето изчезнало и окото започнало да вижда добре. За другите ѝ чудеса същият свети Григорий казва така:

- Много друго, което чух от живелите с нея и добре познаващи делата ѝ монахини, не записах в този разказ, защото мнозина, когато им разказват, вярват само на тези дела, които самите те могат да извършат, а на това, което е по-горе от силите им, не вярват и го считат за лъжа. Затова няма да започна да разказвам и за това, как по време на глад не свършваха пшеницата, подавана на нуждаещите се от нейните ръце, и хлябът, раздаван на гладните, и за немалкото други чудеса: за бързото изцеление от болести, за изгонването на бесове, за пророческото предвиждане, за предсказанията на бъдещето. Макар че всичко това наистина е станало, всичко това е справедливо, аз ще го отмина с мълчание, за да не стана виновен за греха на неверието на слабите хора, които, отдадени на плътта си, не знаят, че Бог раздава даровете Си според мярката на вярата: на имащите малка вяра дава по-малко дарове, на тези, които имат по-голяма вяра, дава повече.

А ние, като вярваме във всемогъщата Божия Сила, славим Отца и Сина, и Светия Дух, сега и винаги, и във вечни векове.

Амин.

**Тропарь преподобной Макрине, сестре святителя
Василия Великого**

глас 2

Жениха́ твоего́ смерть ви́девши,/ рассмотре́ла еси́ тле́нную
жизнь и су́етие ми́ра,/ отвсю́ду вину́ прии́мши,/ Нетле́нному
Обру́чнику уневе́стилася еси́,/ постом и смире́нием любóвь
Того́ постига́ющи. / Тем ны́не ра́дуется со А́нгелы,//
преподо́бная Макри́но, дух твой.

*(Перевод: Жениха твоего (Христа) смерть видевшая,
рассмотрела тленность жизни и суету мирскую, отовсюду
получив достаточные основания, Нетленному Обручнику ты
стала невестой, постом и смирением постигая Его любовь.
Потому сейчас радуется с Ангелами, преподобная Макрина,
дух твой.)*

**Ин тропарь преподобной Макрине, сестре святителя
Василия Великого**

глас 8

В тебе́, ма́ти, извё́стно спасе́ся, е́же по о́бразу:/ прии́мши бо
Крест, после́довала еси́ Христу́/ и, де́ючи, учи́ла еси́ презира́ти
у́бо плоть, прехо́дит бо,/ прилежа́ти же о ду́шѣ, ве́щи
безсме́ртней. // Те́мже и со А́нгелы сра́дуется, преподо́бная
Макри́но, дух твой.

*(Перевод: В тебе, мать, точно сохранилось то, что в нас
по Божью образу: ибо взяв свой крест ты последовала за
Христом, и делом учила пренебрегать плотью, как
преходящей, заботиться же о душе, творении бессмертном.
Потому и радуется с Ангелами, преподобная Макрина, дух
твой.)*

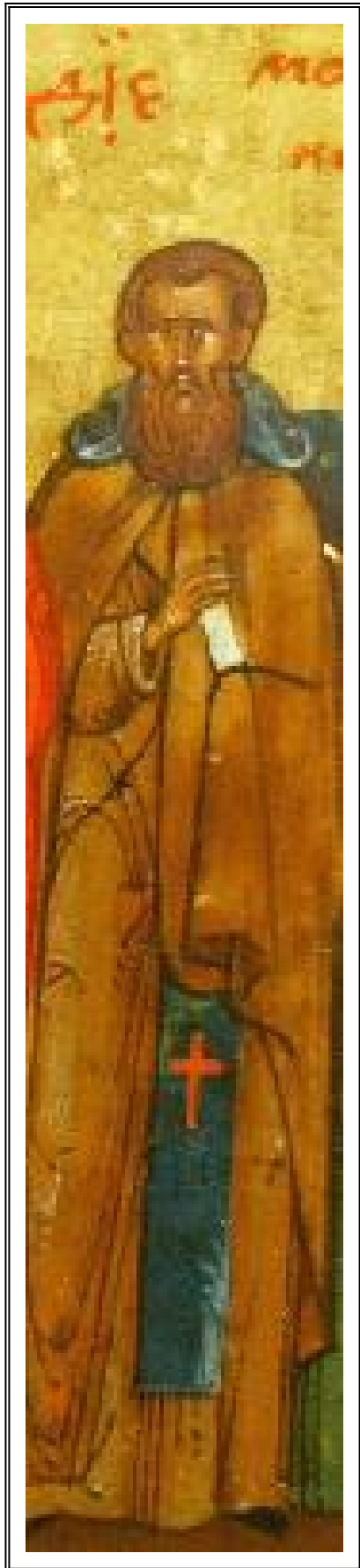
Кондак преподобной Макрине, сестре святителя Василия Великого

глас 4

Бо́га Благо́го всем се́рдцем возлюби́ла еси́,/ Макри́но
преподо́бная,/ и, Сего́ Крест Честны́й на ра́мо прие́мши,/
усе́рдно послéдовала еси́ Емú,// отону́дуже согрешéний обрела́
еси́ прощéние.

*(Възлюбила си благия Бог от цялото си сърце, преподобна
Макрино, и взела Неговия кръст на рамо, усърдно си Го
последвала: затова си получила прошка на прегрешенията.)*

**Житие на преподобния наш отец Дий († ок.
430 г.)**

Свети преподобни
Дий
Константинополски.
Фрагмент от стара
минейна икона за
юли. Русия

Родината на преподобния Дий била Антиохия Сирийска. Той произлизал от родители християни. Бил възпитан в благочестие. От млада възраст започнал да извършва постнически подвиг, наставен от боговдъхновени мъже към добродетелен монашески живот. Много се борил с невидимия враг - дявола, и с по-близкия враг - собствената плът, въвеждаща душата в съблазън. Побеждавал дявола с постоянна молитва, а плътта си надвивал с пост и бдение; и с много други трудове по всякакъв начин умъртвявал земното си тяло, като подчинявал плътта на духа. Той се хранел малко, и то не всеки ден, а през ден или два, а често и цели седмици изкарвал без храна и без сън. Като покорил себе си с такова въздържание, като победил духовния враг, той достигнал високата степен на безстрастния живот и станал чисто жилище на Светия Дух; в него се вселила Божията благодат и той станал човек силен и на дело, и със слово - правел чудеса, упътвал мнозина към спасение и чрез него се славел небесният Отец. Той живял дълго време в Антиохия, след което Бог във видение му наредил да отиде в Константинопол, за да принесе още по-голяма полза на хората. Отначало той не повярвал на видението и се опасявал, няма ли тук никакви дяволски козни, защото знаел, че и дяволът може да се преобразява в ангел на светлината. Но когато получил за втори път същото Божие видение и заповед и освен това му бил показан самият град, в който той никога не бил ходил, а именно, във видение той видял целия Цариград, както си е, тогава той се подчинил на волята на правещия всичко за полза Бог и като напуснал Антиохия, пристигнал в Цариград. Като

влязъл в града и като видял светите Божии църкви, дворците и прекрасните градски постройки, той се удивил: всичко това той видял в откровението, показано му от Бога, и се убедил, че видението, което получил, когато бил в Антиохия, е било истинско. Като се разходил не само из града, но и из околностите му, извън града той намерил едно пустинно място, където се намирали древни езически гробове и живеели много бесове. Минувачите много се страхували от това място заради бесовските привидения и ужаси, но на него мястото му харесало и като се въоръжил със силата на кръста и с молитва, като с оръжие, срещу бесовете, той се заселил там и си построил малка къщичка. Не могат да се преразкажат всички безпокойства, които му причинявали бесовете денем и нощем. Те непрекъснато го нападали, приемайки различни странни образи, като искали да го изплашат и да го прогонят от това място, но той, като храбър воин на небесния Цар, като призовавал страшното за бесовете Христово име, без да чувства страх, мъжествено им се съпротивявал и ги побеждавал. Като желаел да узнае благославя ли го Господ да живее на това място, той се помолил за това на Единия в Троица Бог и като хванал сухата си тояга, я забил в земята с думите:

- В името на Отца и Сина, и Светия Дух! Ако тази тояга се прихване тук и пусне корени, и аз ще остана тук.

А Бог, Който изпълнява желанията на тези, които се боят от Него и приема техните молитви, чул молитвата на Своя угодник и изпълнил молбата му: Той съживил сухата тояга с влага; тоягата се прихванала, пуснала корени, израснали клони и започнала малко по малко да расте, докато за няколко години от нея израснал голям дъб, който по-късно, след смъртта на преподобния, стоял не сто, а неколкостотин години, докато процъфтявало правоверието в християнството. Преподобният Дий, като видял, че сухата тояга се хванала,

разбрал, че волята на неговия Господ е той да живее на това място. Той още по-здравосредно се въоръжил срещу бесовете, очиствайки мястото от техните скверни привидения и ужаси. Бесовете се борили дълго с него, но не могли да го надвият и да го прогонят от това място, а самите те, победени и обърнати в бягство, избягали оттам. Като очистил то пози начин с молитвите си това място от бесове, светецът заживял там по ангелски, като славословел Бога ден и нощ и получавал храна по Божий Промисъл. Той започнал да става известен. Околните жители, като видели, че старецът се заселил на това страшно място, покрай което било опасно дори да се минава, отначало се удивлявали, а после започнали да идват при него. Като видели, че няма нищо в килията си, започнали да му носят необходимото, а той поучавал идващите при него за пътя на спасението и ги утешавал с боговдъхновените си слова, а с това, което му носели, угощавал носещите и хранел бедните и минаващите странници. Особено се разнесла славата му, когато по Божията благодат, живееща в него, той започнал да изцелява хорските болести и при него започнали да се стичат множество болни, а той бързо им давал не само телесно, но и душевно здраве: към телесните болести, като лечебен пластир, допирал молитва, а душевните рани превързвал с полезна поука, като привеждал слушателите в умиление и ги убеждавал да се покаят.

По това време царувал благочестивият и христолюбив император Теодосий Младши, внук на Теодосий Велики. Като чул за преподобния Дий, той сам дошъл да го посети; удивил се на начина му на живот и на нестяжението му и се умилил от благодатта на душеполезното слово, излизащо от устата му. Почудил се още и на сухата пръчка, която се прихванала и от която израснало дърво. Той заповядал с негови лични (на императора) средства там да бъде издигната църква и да се построи манастир, за да началства преподобният отец над

мнозина и да ги ръководи по пътя към спасението, а светейшият патриарх Атик уговорил преподобния да приеме свещенически сан. По този начин Божият угодник Дий станал игумен на събралите се при него братя, славен учител на всички, които идвали при него, чудесен лекар на душите и телата и бил полезен на цялата столица. А неговата обител станала спокойно пристанище за тези, които нямали подслон над главите си. В обителта не достигала водата, тъй като мястото било безводно и носели водата отдалеч. Затова братята помолили преподобния да им позволи да изкопаят кладенец в манастира не само за манастирски нужди, но и за полза на идващите там. Светецът се съгласил с молбата им. Дълго копали кладенеца и изкопали вече дълбока шахта, но вода все нямало: мястото било хълмисто и каменисто. Братята изпаднали в отчаяние, работниците искали да престанат да работят, тъй като вече престанали да очакват вода. Тогава преподобният дошъл на мястото на работата и като взел една права лопата, заповядал да го спуснат в кладенеца; когато го пуснали до половината на кладенеца, той заповядал да спрат кошницата, в която го спускали и ударил с правата лопата три пъти по земната стена, като произнесъл името на Пресвета Троица; и в същия миг оттам бликнал изобилен извор на вода; едва успели да измъкнат навън работниците, работещи на дъното на кладенеца: толкова бързо започнала да се увеличава водата и да пълни кладенеца; всички се удивлявали на това чудо и славели Бога. Един от работниците, като стоял отгоре и като видял, че от земната стена тече вода, не повярвал и казал тайно на друг работник, че старецът с някаква магия е направил така, че да потече вода: защото той размишлявал в себе си: "Как е възможно на самото дъно да няма вода и изведнъж тя да потече така обилно по-нагоре, от стената?". При тези думи внезапно го постигнал Божият съд: той се подхлъзнал, паднал във водата и се удавил. Като узнала това, жена му бързо пристигнала, като ридаела с висок глас и

започнала да крещи срещу преподобния и да го упреква със следните ругателни думи:

- По-добре да не беше идвал тук, старик, магьосник, съблазнител, убиец! Ти погуби моя мъж, ето, аз сама ще се убия, така че греховете и на двама ни да бъдат върху твоята душа!

Тя казала още много оскърбления сред воплите и крясъците. А преподобният започнал да я утешава с кротък глас и казал:

- Жено, почакай малко, надявай се и ще прибереш мъжа си оттук!

Жената още повече се разсърдила и крещяла:

- Лъжлив монах! Откъде ще ми дадеш мъжа? Нима ще възкресиш мъртвец?

И като се нахвърлила върху преподобния, тя го хванала за дрехите, желаейки да ги разкъса. Тогава братята се намесили, хванали я и я изгонили зад манастирските врати. А светецът казал на братята:

- Оставете я, не тя ни оскърбява, а бесът, който я учи и който скоро ще бъде посрамен от помагащата ни Божия благодат.

Като казал това, наредил да търсят във водата удавения човек. Намерили го и го извадили вън. Той лежал мъртъв. Чудотворецът, Божият угодник Дий, се приближил до него, усърдно се помолил на Бога, хванал мъртвеца за ръката и го повдигнал жив от земята; като повикал жената, той ѝ върнал мъжа. Жената, като видяла мъжа си жив, се ужасила; и всички били обхванати от страх от това чудо. А жената заедно с мъжа си тръгнала към дома си. По пътя, преди още да са се прибрали, колената на току-що възкръсналия ѝ мъж внезапно се подкосили, той паднал на земята и отново умрял. Като

видяла това, жената се разтреперила от ужас: тя се страхувала да не би Бог да накаже и нея с гнева Си, да не би и тя да падне и да умре. Тя се върнала в манастира с плач и ридание, хвърлила се в нозете на преподобния и молела за прошка:

- Честни отче! Бог, Който по твоите молитви възкреси мъжа ми, отново го умъртви, заради греховете ми!

И всички били обхванати от още по-голям страх, заради чудните и неведоми Божии пътища. А преподобният убедил жената да прекара целия си останал живот в покаяние и да оплаква греховете си, а братята изпратил със заповед да погребат мъжа ѝ по обичайния начин.

Със силата и съдействието на Всесилния Бог преподобният извършил много други чудеса (но те са останали неизвестни за нас, защото, поради отдалечеността във времето и в резултат на различните, често случвали се гонения срещу Църквата и разорения на Цариград, много книги били унищожени и за преподобния Дий до нас е достигнало малко и ние го разказваме). Чудотворецът живял дълго. Като достигнал дълбока старост, той се разболял и бил близо до смъртта. Като повикал братята, той ги поучил и като се причастил с Божествените тайни, станал като мъртъв, неподвижен и бездиханен. Всички, като мислели, че е умрял, започнали да го оплакват и да се готвят за погребение. Дошли и светейшият Константинополски патриарх Атик, и случайно намиращият се тогава в града Антиохийски патриарх Александър, събрали се и много други именити духовни и светски лица, желаещи да погребат светеца с чест. А той, все едно че се събудил от сън, като станал от постелята, казал:

- Бог ми даде още петнадесет години живот.

И се изправил здрав, и всички се радвали на възвръщането му от вратите на смъртта, защото бил полезен на всички: със

светителите водел духовни и богомъдри беседи, за царете бил молитвеник и ходатай пред Бога, за търсещите спасение бил образец на добродетелен живот, грешниците привеждал към разкаяние, болните изцелявал, на странниците давал подслон, бедните хранел и на всеки помагал във всяка нужда; преподобният Дий бил всичко за всички, като помагал на всеки и със слово, и на дело, за всеки той бил като роден баща.

Като преживял дадените му от Бога петнадесет години в обичайните постнически трудове, като помогнал на много души и като станал светлина за света, той се приближил към края на своя земен живот. Веднъж влязъл в църквата да се помоли в светия олтар и какво да види: явил му се някакъв светъл мъж, облечен в свещенически фелон, и му казал:

- Изпълни се времето на твоя живот и настъпи времето да преминеш в безкрайния живот. Пригответи са да се разделиш с тялото и да заминеш при Господа.

Преподобният се поклонил на явилия му се мъж и горещо благодарил на Бога за това известяване за смъртния час, после свикал братята, обърнал се към тях с последно поучително слово, а относно погребението си завещал да не позволяват, ако някой пожелае, да отнесат тялото му в града, но да го погребат в неговия манастир. После като подготвил всичко необходимо за своята добра християнска кончина, като се помолил достатъчно за всички и за самия себе си, и като се простил за последен път с всички, той видял пред себе си Божий ангел и му предал с радост честната си душа. Така се преставил в Господа нашият преподобен отец Дий. Императорът и патриархът пожелали да пренесат честното му тяло в града, за защита на града, но монасите предали неговия завет да не полагат тялото му никъде на друго място освен в манастирската гробница. Като не смеели да нарушат завета на стареца, те изпълнили волята му и достойно го погребали в

неговата обител, като славели дивния в Своите светии Бог, в Троица, Отец и Син, и Свети Дух, на Когото и от нас нека бъде чест и слава, сега и винаги, и във вечни векове. Амин.

Тропарь, глас 1:

Пустынный житель, и в телеси ангел, и чудотворец явился еси богоносе отче наш Дие, постом, бдением, молитвою небесная дарования приим, исцеляешь недужных, и души верою притекающих ти. Слава давшему ти крепость, слава венчавшему тя, слава действующему тобою всем исцеления.

(Перевод: Пустынным жителем, и во плоти Ангелом, и чудотворцем явился ты, Богоносный отче наш Дий: постом, бдением, молитвою небесные дарования стяжав, исцеляешь ты болящих и души с верою прибегающих к тебе. Слава Давшему тебе силу, слава Увенчавшему тебя, слава Совершающему через тебя всем исцеления.)

Кондак, глас 2:

Чистотою души божественно вооружився, непрестанную молитву яко копие приим державно, разсекл еси демонов полки, чудотворче отче наш Дие. Моли непрестанно о всех нас.

(Божественно въоръжил се с чистота на душата, приел непрестанната молитва като царско копие, си разбил демонските пълчища, чудотворче, отче наш Дие: моли непрестанно за всички нас.)

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}

